

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. המלח ואת הסיד ואת הסלעים ... דהני קשו לכותל ... הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים ... דמתונתא קשה לכותל.....1
- ב. ואת הריחים ג' מן השכב שהן ד' מן הרכב ... דמיריאי קשה לכותל.....2
- ג. ואת התנור שלשה מן הכליא שהן ד' מן השפה ... דהבלא קשה לכותל.....2
- ד. לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו ולא רפת בקר ... דירה שאני.....3
- ה. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה אלא אם כן הרחיק ממנו ד' אמות ... כדי עבודת הכרם ... ואף על גב דאיכא שרשין דקא מזקי ... דמפסיק צונמא.....4
- ו. היו שרשיו יוצאין בתוך של חבירו מעמיק להן שלשה טפחים כדי שלא יעכב המחרישה.....5
- ז. מרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן הבצלין ... דהני קשו אהרדי ... מתיר בחרדל מפני שיכול לומר לו עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן דבוראי הרחק דבורך מן חרדלאי.....6
- ח. לדידי על הניזוק להרחיק את עצמו ואפי' משרה וירקא לא בעי רחוקי.....6

דף יח.

א. המלח ואת הסיד ואת הסלעים ... דהני קשו לכותל ... הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים ... דמתונתא קשה לכותל

כבר התבאר לעיל דף יז. שצריך להרחיק¹ מכותל חבירו כל דבר העלול לגרום נזק לכותל, כגון דברים המעלים הבל כגפת² וזבל ומלח וסיד וסלעים

¹ שו"ע ונו"כ קנה ד - ו

² שהיא פסולת של זיתים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וחול הלח. וכן זרעים ומחרישה³ ומי רגלים במקום שמזיקים לכותל⁴, או כל לחות⁵ באופן שיכול להזיק לכותל⁶. או שיסוד בסיד את הכותל דאז אין ההבל או הלחלוחית כשאינו בגומא מזיק לה, ויכול לסומכן אל הכותל. ואם אין שם כותל אין צריך להרחיק, ולהלן יתבאר שיש חולקים.

ב. ואת הריחים ג' מן השנב שהן ד' מן הרנב ... דטיריא

קשה לכותל

עוד התבאר שם שצריך⁷ להרחיק כל דבר המניד את הכותל מחמת רעש, כגון ריחים או מכונת אריגה, ואם אין שם כותל אין צריך, ולהלן יתבאר שיש חולקים.

בזמננו⁸ אי אפשר למנוע משכנו להפעיל תנור הסקה או מזגן, שזה היום מתשמישי דירה, אבל יכול לתבוע שיקטין הרעש עד כמה שאפשר, וכל שהוא בגדר רעש מקובל אינו יכול למחות.

ג. ואת התנור שלשה מן הכליא שהן ד' מן השפה ... דהבלא

קשה לכותל

³ שמחלידים הקרקע ומתמוטט יסוד הכותל, ובקצה"ח סק"ד הביא מדברי הרמב"ן שהסביר הרי בזרעים שרק השרשים הבאים לאחר מכאן גורמים הנוק, וא"כ לר"י לא הוי גירי דיליה, ותירין דכיון שהזרע ממקומו הוא יונק וגורם הנוק, הוי גיריה, ואף על פי שהזרע בעצמו בלא השרשים לא היה מזיק, הו"ל זה וזה גורם, וגם זה אסור לר' יוסי, עיין שם. וברמב"ן כאן הוסיף דאפשר דכל הרחקות דמתני' מודה בהו ר' יוסי דגירי נינהו ואלו איתיה לכותל הווי גיריה, השתא נמי כגיריה דמו דהא ההיא שעתא דבני לכותל הווי גיריה וכיון דסמך סמך ובין לרבנן בין לר' יוסי לא מצוי למימר אסמוך אנא האידנא וכי עבדת כותל אשקליה דהשתא ליכא היוזיקא כלל לא גירי ולא דלאו גירי, שכיון שסמך קשה הוא לסלקו ונמצאו כל היום מתעצמין בדין.

⁴ ובכותל אבנים שאינו ניזק מותר להשתין במקומו בלא הרחקה, ומ"מ משמע שעל הכותל ממש אף בכותל אבנים אסור.

⁵ כגון אמת המים או צנור השופך ע"י שופכים, ואם המים אינם קבועים, הביא הרמ"א שם ב' דיעות, ויש לעיין מהא דסעיף יא באבן שהכובס מכה בכגרים ללבנם, שצריך להרחיק משום שהמים נתזים על הכותל, שלכאורה אינם קבועים, ואפשר דכל שעושה בקביעות מיקרי קבועים, ועי' שו"ת מהרש"ם ח"ז סימן קכט

⁶ שו"ע ונו"כ שם י

⁷ שו"ע ורמ"א ונו"כ קנה ז

⁸ פתחי חושן שם הערה כה

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

עוד התבאר שם שלא יעמיד⁹ אדם תנור בתוך ביתו אא"כ ירחיק מן התקרה בשיעור שלא יעלה האש וידליק ויזיק לזה שדרר בעליה, ובגמרא ובשו"ע הוזכרו שיעורים לתנור ולכיריים של יחיד ושל נחתום, ופשוט שלא נאמרו השיעורים אלא לפי התנורים והבתים שהיו בימיהם, ובזמננו מסתבר שאין שיעורים אלה נוהגים ובזמננו אין שום הגבלה להעמיד תנור בבית כשהוא במצב תקין ומסודר באופן שמדרך העולם אין חשש שתצא שלהבת ותדליק בבתי השכנים¹⁰, אבל אם יש קלקול בתנור או בארובה, חייב לתקנו, ואסור לו להשתמש בו כשיש חשש שתצא אש. וכל שכן שלא יעשה אדם בתוך ביתו דבר העלול להזיק ולשרוף הבית.

ד. לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו ולא רפת בקר... דירה שאני

להלן דף כ: יתבאר בעזה"ת שלא יעשה תחת¹¹ אוצר כלומר מחסן או מרתף חבירו שיש בו תבואה או יין ושמן¹², תשמישים המרבים הבל או ריח רע שיקלקלו פירות חבירו שבאוצר שמעליו, וכך¹³ לא יפתח הלון לחדר שתחת האוצר מבית שיש בו דברים שיקלקלו הפירות, בד"א שהאוצר¹⁴ קדום אבל כשדברים אלו קדמו והוחזקה חנותו לרפת בקר או לנחתום וכיוצא בו ואח"כ

⁹ שו"ע ונו"כ קנה א ח

¹⁰ ופשוט שאף בתנור תקין ומסודר אם יצאה אש ברוח מצויה והזיקה, חייב לשלם כדין כל מבעיר אש, ואף על פי שהבעיר ברשות

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ב

¹² ושם כתב, מי שהיתה לו חנות תחת אוצר חבירו, לא יעשה בה לא נחתום ולא צבע ולא רפת בקר, ולא יכניס שם אספסתא וכיוצא בהם מדברים שעולה מהם הבל חם הרבה, מפני שהחום מפסיד פירות האוצר, לפיכך אם היה אוצר יין בא"י שאין החום מפסידו (עי' ט"ז שכתב בדעת הטור שמשחרב ביהמ"ק נתקלקלו פירות א"י גם בזה, ועי' ארץ חיים סתהון), ה"ז עושה כל מלאכת אש שירצה, אבל לא יעשה רפת בקר שמפסיד ריח היין, וכתב בערוה"ש שאפילו היה לו כבר חנות של שאר דברים מתחת לאוצרו של חבירו, אסור להחליפו לחנות של דברים המזיקים. כתב הרמ"א שה"ה במקום שקול ונדנדוד קשים לייין צריך להרחיק. (עי' מנח"פ שהעיר מרש"י כריתות דף ו דמשמע דרק דיבור מזיק לייין ולא נדנדוד),

¹³ רמ"א שם

¹⁴ ערוה"ש שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

רצה בעל העלייה לעשות בעלייתו אוצר אינו יכול למחות בידו¹⁵. דעל הניזוק להרחיק עצמו כשהוא אינו קודם בהדבר הניזוק ויש אומרים¹⁶ שה"ה שאסור לעשות דברים אלה מתחת לדירתו של הבירו.

ה. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה אלא אם כן הרחיק ממנו ד' אמות ... כדי עבודת הכרם ... ואף על גב דאיכא שרשין דקא מזקי ... דמפסיק צונמא

הבא ליטע¹⁷ כרם בצד שדה של הבירו צריך להרחיק ד' אמות כדי עבודת הכרם¹⁸ ואם היה גדר בינתיים א"צ להרחיק, וכן כשהיתה מחיצה בין הכרם לזרעים של הבירו ונפרצה, יש אומרים¹⁹ שעל בעל הכרם לגדור, ואם לא גדר חייב לשלם לבעל הזרעים שנאסרו, ויש אומרים²⁰ ששניהם חייב לגדור כמו שהתבאר במסכת ב"ק דף ק.

הבא ליטע²¹ אילן סמוך לגפנים שבשדה הבירו, צריך להרחיק כשיעור שלא יוכלו העופות לפרוח מן האילנות בפעם אחת ויזיקו לגפנים של הבירו שכן

¹⁵ ואפילו לדיעה שיתבאר בסעי' כ"ז דאסור לעשות דבר המזיק לחבירו אף שאין הניזוק מוכן עתה ולפ"ז היה אסור לו להבעה"ב לעשות דבר המזיק לבעל העלייה אף כשלא הכין עדיין לאוצר מ"מ בעניין עיקר דירתו של אדם וצרכיו כמו רפת בקר ותנור אין לו למנוע את עצמו כשהניזוק אינו מוכן עדיין [מ"ז].

¹⁶ בקצה"ח סק"ב מדייק מלשון השו"ע שתחת דירה מותר. ובשם הרמב"ן כתב שלמד מהירושלמי שגם תחת דירה אסור, והסכים לדבריו, אבל בשו"ת נו"ב הנ"ל כתב שבמחלוקת שנויה, ומתוך כך העלה שאין בעל העלייה יכול למנוע מהתחנות לעשות שם רפת בקר. ונראה מדבריו שם שכל השקו"ט אם יש לחוש בדירה משום קלקול פירות, וצ"ע למה לא נחוש משום ריח רע הבא מרפת בקר. ובערוה"ש כתב לדעת הרמב"ן בשם הירושלמי שריח רע או הבל שקשה לבעל הבית לסבול גריע מהזיק ממונו.

¹⁷ שו"ע ונו"ב שם כה

¹⁸ וכתב הרמ"א שאם אין דרך לחרוש, אף כשאין מחיצה א"צ להרחיק, שטעם ההרחקה אמרו במשנה מפני עבודת הכרם, והיינו שבשעה שחורש לא יכנס לתוך שדה הבירו

¹⁹ הזו"א סי' י"ג סק"ז שכן דעת רבנו הרמב"ם שעל בעל הכרם לגדור ועי' בראב"ן סוף סי' נ"ג שדעתו דאפי' למ"ד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו הכא אוסר דהוי כעלו מאליהן וצ"ל דהיינו בדניחא לוי.

²⁰ דעת רבנו יונתן בב"ק וכ"כ בשטמ"ק שם בשם רמ"ה שאם אין ענבים בגפן שאז רק בעל הכרם מזיק עליו לגדור אבל אם יש ענבים בגפן ששניהן מזיקין על שניהן לגדור

²¹ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דרך העופות לפרוח מאילנות גבוהים לגפנים שהם נמוכים²², ויש אומרים²³ שאם אינו נוטע אילן אלא גרעין והאילן גדל מאליו א"צ להרחיק, ואם יש שם גדר²⁴ בכל אופן א"צ להרחיק.

ו. היו שרשיו יוצאין בתוך של חברו מעמיק להן שלשה טפחים כדי שלא יענב המחרישה

מותר לאדם לנטוע²⁵ אילן בתוך שדהו, אף על פי שיש לחבירו בור בתוך שדהו סמוך לגבול ולכשיגדלו השרשים יכנסו לתוך הבור ויפסידוהו. ואין חבירו יכול למחות שמא יכנסו לבורו ויזיקו, שזהו נזק הבא מאליו לאחר זמן ובעת שנטע אינו מזיקו וכשם שזה חופר בתוך שלו כמו כן זה נוטע בתוך שלו, מ"מ אם²⁶ נכנסו לשדהו שרשי האילן, הרשות ביד הניזק לסלק מעליו הנזק ולקצוץ השרשים²⁷, כדי לחפור שם בורו, ואפי' אינו צריך לחפור בור מותר לו לקצוץ שרשי חבירו כשמפריעים לו להרישה²⁸.

²² והסביר הרא"ש שלפעמים רואה העופות על האילנות והוא מפריחם והולכין על הגפנים, ולכן הוא בכלל גיריה, והנ"י והמאירי פירשו שלפעמים כשעולה באילן הם פורחים, והיינו דוקא כשפורחים בשיטה אחת, אבל כשיצטרכו לנוח בינתיים לא היו בכלל גיריה.

²³ דהוי דומיא דנוטע אילן בשלו, כיון שהאילן גדל מאליו במשך הזמן. וכתב הב"י שלמעם הרא"ש אין לחלק בזה. ולכאורה גם למעם הנ"י והמאירי. ובהגהות דרו"פ כתב דכיון שהתוס' מחלקים בין נוטע אילן לנוטע גרעין ע"כ דלא ס"ל כמעם הרא"ש. ומעמם דגם אם יפריחם אין זה אלא מציל עצמו שלא בכונת נזק ואילו כאן הוי כאילו כבר בא הנזק עליו שאסור להציל עצמו בנזק חבירו, ואפשר דס"ל להגדו"פ דכל שאין הנזק ברי לא מיקרי מציל עצמו בנזק חבירו: וצ"ע. משא"כ כשנוטע אילן שיתכן שיפריחו מיד, דמאי לגירי דיליה.

²⁴ סמו"ע שם ס"ק פג, שאף אם יפריחו ינחו על הגדר, ושוב לא הוי בכלל גיריה.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם לב. ועל זה אמר ר' יוסי שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו, שאין השרשים באים אלא לאחר זמן, ואין כאן גירי דיליה.

²⁶ שו"ע ונו"כ שם ל

²⁷ ואינו צריך לחשוש שמא עי"ז יתייבש האילן של חבירו, וביאר בנה"מ דלא דמי לבור כשסמך השני בהיתר שמוטל עליו להרחיק בורו כדי שלא יזיק לחבירו, דשאני התם שמקלקל בורו של חבירו, אבל כאן אינו מקלקל אילנו של חבירו, אלא שמונע ממנו יניקתו, ובה לא תיקן יהושע. וכתב עוד שאם מכר השדה והניח האילן לעצמו יכול בעל השדה לחפור כיון שמוכר בעין יפה מוכר, אבל אם מכר האילן, כיון שבעין יפה מוכר הרי מכר לו גם זכות היניקה משלו, ואסור לו לקצוץ

²⁸ ועכ"פ מוכח שאם אינם מפריעים לו אסור לו לקצוץ, אף על פי שהאילן יונק מתוך שלו, ובגמרא משמע שהוא מתקנת יהושע, שע"מ כן הנחיל את הארץ.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

**ז. מרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן הכצלין ...
דהני קשו אהדדי ... מתיר בחרדל מפני שיכול לומר לו
עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן דבוראי הרחק דבורך
מן חרדלאי**

עוד יתבאר להלו דף כה: בעזרה"ת שהבא²⁹ לעשות משרה של פשתן בצד גינת חבירו, אף על פי שמי המשרה נבלעים בארץ והולכים ומפסידים את הירק, אינו צריך להרחיק כי אם³⁰ ג' טפחים או מעט יותר, והשאר על הניזק להרחיק עצמו, וכן הדין בנוטע כרישים סמוך לבצלים של חבירו, אף על פי שלכשיגדלו הכרישים יפיגו טעם הבצלים. וכן בנוטע חרדל בצד כוורת דבורים, אף על פי שהדבורים יאכלו העלים ומתוך כך יפסידו הדבש.

דף יח:

**ח. לדידי על הניזק להרחיק את עצמו ואפי' משרה וירקא לא
בעי רחוקי**

בכל הנזקין שהוזכרו שאסור לסומכן³¹, מותר לעשות בשלו כשאינן שם דבר הניזוק עדיין, לבד מחפירת בור אצל שדה העשויה לבורות הנזכר לעיל דף יז: מפני שבכל חפירה שחופר הוא מרפה הקרקע של חבירו והרי זה כמזיק בידים³² משא"כ בכל שארי ההרחקות כיון שאין הנזק מוכן ויבא לאחר זמן

²⁹ שו"ע ונו"כ שם לא

³⁰ דכיון שאין המזיק אלא מחמת המים הנבלעים מאליהם, אין זה בכלל גיריה דיליה, ועל הניזק להרחיק את עצמו, וסיים הרמ"א שם דה"ה בכל כיוצא בזה שאין ההיזק בא בשעת מעשה אלא בא אח"כ, על הניזק להרחיק את עצמו

³¹ טור שם אות מז ומובא ערוה"ש שם א, כו, כז

³² לכאורה לדכת הרמב"ן גם בזרעים וכו' דינו כבור שהרי כתב דילמא מהשתא נמי זרעים מחלידים את הקרקע שהכותל מתקלקל בו לכשיבנה, וא"כ הוי גירי דיליה ממש כעת וצ"ע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

כשיעשה הניזוק. ויש חולקין בזה³³ שאפילו כשאין שם דבר הניזוק אסור לו לעשות כיון שדבר זה ראוי להזיק עתה ולאחר שיעשה חבירו יבא לו הנזק מדבר זה עצמו שעושה והרי זה דומה כנזק בידיים. אולם דבר שאינו מזיק עתה בעת שעושהו אלא לאחר זמן או מאליו מותר ולפיכך באילן ומשרה שהתבארו לעיל שמאילן זה עצמו שנוטע אין הבור ניזוק אלא מהשרשים שיסתעפו ממנו וכן במשרה והנזק יבא לאחר זמן מותר כשאין דבר הניזוק בעת. שהרי עושה בתוך שלו ועל הניזוק להרחיק את עצמו אם ירצה שלא יגיע לו הנזק.

---

³³ דעת רש"י ורב אלפס ולרמב"ן יש טעם אחר וז"ל בין לרבנן בין לר' יוסי לא מצי למימר אסמוך אנא האידנא וכי עבדת כותל אשקליה דהשתא ליבא היוקא כלל לא גירי ולא דלאו גירי, שכיון שסמך קשה הוא לסלקו ונמצאו כל היום מתעצמין בדין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

